

Romain Rolland (29. 1. 1866 Clamecy /střední Francie/ – 30. 12. 1944 Vézelay /střední Francie/)

Francouzský spisovatel a publicista; představitel humanisticky orientovaného realismu. Nositel Nobelovy ceny za literaturu (1915).

Romain Rolland pocházel z rodiny **maloměstského notáře**. Od dětství projevoval natolik zřetelné studijní nadání, že se rodina přestěhovala do **Paříže**, aby tam mohl absolvovat kvalitní školy. Na vysokých školách **v Paříži a Římě** studoval hlavně **historii a dějiny hudby**. Stal se vysokoškolským pedagogem, dějiny hudby přednášel na pařížské univerzitě **Sorbonně**. Od r. **1912** se věnoval **výhradně literární činnosti**. Byl dvakrát ženatý: 1892 – 1901 (manželka Clotilde byla dcerou archeologa; manželství skončilo rozvodem) a od 1934 (vzal si svoji o téměř 30 let mladší sekretářku

Marii, která byla francouzsko-ruského původu); zůstal bezdětný.

Hlavní linií v Rollandově tvorbě se stalo vytváření **rozměrných románových děl o velkých, až myticky pojatých** (zpravidla reálně existujících) **osobnostech** nedávné minulosti, působících **hloubkou i silou svého ducha ve smyslu humanistické proměny svého společenského okolí**. Rolland usiloval zachytit **lidskou osobnost** v její **úplnosti a opravdovosti**, a proto ji **vždy začleňoval do** pečlivě vylíčeného širšího **obrazu doby** a jejích přeměn; Rollandovi hrdinové si ovšem i ve víru dějinného vývoje udržují svou **nezávislost**.

V **dramatické tvorbě** se Rolland zařadil do hnutí za **demokratizaci divadla**. Psal moderně pojaté, ale zároveň osvětové hry o Velké francouzské revoluci 1789 – 1799.

Rolland ve svém díle výrazně projevoval jak celoživotní **zájem o hudbu**, tak politické postoje souznějící s **demokratickou levicí**. Choval **náklonnost také k německé kultuře** (dlouhá léta se přátelil s velkými rakouskými intelektuály: moravským rodákem, psychologem a lékařem Sigmundem Freudem a spisovatelem Stefanem Zweigem). Zajímal se o **indické myšlení** (byl vegetarián); napsal odbornou knihu *Mystický a činný život dnešní Indie*; sympatizoval s vůdcem indického úsilí o nezávislost **Mahátmou Gándhím** (oba se spolu i osobně setkali).

Rolland se stal uznávaným **symbolem úsilí francouzské společnosti o zachování svobody a demokracie** (v tom připomínal **Victora Huga**, jenž patřil mezi jeho vzory). Za První světové války zaujal pacifistické postoje, takže veřejný tlak jej přiměl žít v zahraničí (1914 – 1937 ve Švýcarsku). Ve 30. a 40. letech tvrdě odsuzoval expanzivní politiku fašistického Německa – také Mnichovskou dohodu (1938), kterou velmoci včetně Francie darovaly Německu československé pohraničí.

Některá díla:

Románové cykly („romány-řeky“) **Jan Kryštof** (Jean-Christophe; 1904 – 1912; 10 svazků; román o formování umělecké osobnosti fiktivního hudebního skladatele na pozadí francouzského a evropského vývoje kolem přelomu 19. a 20. století; řeka – v tomto případě Rýn – a její plynutí je hlavním motivem i kompozičním vzorem cyklu); **Okouzlená duše** (*L'Âme enchantée*; 1922 – 1933; 7 svazků; život fiktivních hrdinů se prolíná s osudy historických osobností);

Biografické romány **Život Beethovenův** (*Vie de Beethoven*; 1903), **Život Tolstého** (*Vie de Tolstoj*; 1911), **Život Gándhího** (*Gandhi*; 1924), **Goethe a Beethoven** (*Goethe et Beethoven*; 1930);

Historický román **Dobry člověk ještě žije** (*Colas Breugnon*; 1919; titulní postavou je stárnoucí truhlář a řezbář, který si navzdory tíživému osobnímu osudu uprostřed francouzského venkova 17. století zachovává životní naději, optimismus a smysl pro pospolitost);

Novela **Petr a Lucie** (*Pierre et Luce*; 1920; o lásce dvou mladých lidí v Paříži za První světové války během poslední velké německé ofenzivy; patrně dnes nejpulárnější Rollandovo dílo);

Divadelní hry **Danton** (1900), **Čtrnáctý červenec** (*Le Quatorze juillet*; 1902).

https://cs.wikipedia.org/wiki/Romain_Rolland